

RECENSION

Agnès Varda i i *Agnès stränder*

Originaltitel: **Les plages d'Agnès**
Svensk titel: **Agnès stränder**
Regi: **Agnès Varda**
Producent: **Agnès Varda**
Manus: : **Agnès Varda**
Foto: **Julia Fabry, Héléne Louvart, Arlene Nelson (Los Angeles), Alain Sakot, Agnès Varda**
Medverkande: **Agnès Varda, André Lubrano, Blaise Fournier, Vincent Fournier, Andrée Vilar, Stéphane Vilar, Christophe Vilar, Rosalie Varda, Mathieu Demy, Christophe Vallaux, Mireille Henrio, Didier Rouget m fl**
Frankrike 2009
Längd i tid: **1 tim 52 min**
Censur: **Tillåten från 7 år**
Distributör: **Folkets Bio AB**

Agnès stränder

Minns du din barndoms släktkalas? Hur många gånger har du lyssnat på de vuxnas berättelser om förr? Nu är du själv vuxen och kan tänka tillbaka på hur du har blivit den du är i dag. Ibland får du till och med lust att berätta det för dem som är yngre. När Agnès Varda närmade sig de åttio fick hon lust att berätta sitt liv för sina barn och barnbarn. Hur ser livet ut för en fotograf och filmmakare? I mångt och mycket liknar hennes liv de flesta andras: man är barn, man växer upp, man får själv barn, man upplever kärlek och sorg, man arbetar. Men om man öppnar Agnès Varda så hittar man stränder, som hon själv säger i filmens prolog.

I *Agnès stränder* (Les Plages d'Agnès) får olika stränder representera olika perioder i hennes liv som kapitel. I filmens allra första scen går Agnès Varda baklänges på en strand och presenterar sig som "en gammal dam, lite mullig och pratsam". Hon säger sig vilja berätta om sig själv men mest om de människor som har funnits och de som fortfarande finns runt henne och därför också har format hennes liv. Därefter dirigerar hon ungdomar som hjälper henne att bära ner olika sorters speglar till stranden. Effekten blir både vacker och underfundig. Kan man lita på sådant som berättas eller blir man lurad? Avspeglar minnena verkligheten eller är de bedrägliga? I filmen blandas nutid med dåtid och en ung Agnès dyker ibland upp i bild samtidigt med den gamla Agnès. Klipp ur hennes filmer blandas med nyinspelade minnen.

Agnès Varda föddes i Belgien och det är där, på stranden i Blankenbergue, som filmens första kapitel utspelar sig. Hon minns att hon som barn lekte blomsteraffär på stranden och betalade med snäckor. Under kriget flydde familjen till Sète i södra Frankrike för att där bo på en båt. Det var också här i en liten fiskeby som hon spelade in sin första film *La Pointe Courte* i mitten av 50-talet. Nu återvänder hon och hälsar på byborna som den gången var med i filmen. Hon styr sedan ut från Sète i en lånad segelbåt och dyker snart upp på Seine mitt i Paris, och vi får berättelsen om hur hon som ung kom dit för att studera och ofta promenerade över Pont des Arts, hennes parisiska favoritbro, en ungdomens bro.

I Paris blir hon en del av nya vågen och får åka till Cannes med sin film *Cléo från 5 till 7* (Cléo de 5 à 7, 1961) och sedan ut i vida världen. Men först och främst möter hon sitt livs kärlek Jacques

Demy. Nästa strand blir deras sommarviste på ön Noirmoutier vid Atlantkusten. I en filmsnutt berättar Demy om sin kärlek till havet och liknar det vid sig själv som grått och blått. Nästa strandhugg blir Los Angeles där paret Varda och Demy bodde och arbetade några år på 60-talet. Här möter vi deras vänner från den tiden, och även om hon skildrar dem med värme så känns detta amerikanska kapitel mer ytligt och berättat med distans.

Den sista "stranden" är rue Daguerre i Paris där Agnès Varda har sitt filmbolag Ciné-Tamaris. I en smått surrealistisk scen har man förvandlat gatan med hjälp av sand och de anställda jobbar vid sina skrivbord klädda i baddräkt. Har man ingen strand, så skapar man en. Allt är möjligt på film. Det är lek, det är film. I en scen på den första stranden återskapar hon minnet av trapetskonstnärer som kan föra tankarna till Fellini.

Lekfullheten dominerar filmen men likväl finns det ett stråk av sorg och saknad. Mest är det kärleken till Jacques Demy som märks men även försvunna vänner. I en känslös scen betraktar Varda sina vänner på foton och drabbas av insikten att alla är döda. Agnès stränder är emellertid inte alls en film om en gammal människa som känner sig ensam och övergiven. Hon riktar sig med sina berättelser till alla åldrar och särskilt till den yngre generationen som upptäckte Varda med *Efterskörd* (Les Glaneurs et la Glaneuse, 2000), en film där hon medverkar själv men berättar om andra.

Agnès stränder är som en klippbok där man samlar minnen av olika slag. Det finns autentiska minnen, som gamla familjefoton, det finns rekonstruerade minnen, som livet på båten i Sète med korklivbälten runt magen, det finns klipp ur filmer, både Vardas och Demys, och det finns nytagna filmer på barn och barnbarn och på hennes egen 80-årsuppvaktning. I en talande scen sitter denna den franska filmens grand old lady på en hög aktlådor inne i en hydda som hon byggt av film till en utställning i Paris för några år sedan. Filmen hon använt blev en flopp men hon hade sparat den och till sist fann den trots allt sin funktion. Det är en fin bild av Agnès Varda, hennes liv med film och hennes kreativitet och leklust.

Eva Lindfors

FILMRUTAN